

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- EU:s nya fördrag och strategi bromsar utvecklingen mot mer självständiga regioner
- Avreglering av CAP-studie visar på nödvändigheten med en stark jordbrukspolitik
- Stora satsningar skall förbättra glesbygdsbornas ställning
- Kampanj stärker byarna som funktionella regionenheter
- Östra Nylands Byar söker *projektansvarig* för byaplanering
- Läs även detta: **Publikation ser på den framtida markanvändningen i synen av den konstgjorda uppdelningen stad-land* **Europeiska fiskerinätverksenheten Farnet besökte Kustaktionsgruppen* **Projektet Trivsamt by håller infotillfälle i Borgå* **Kan servicen för äldre bli bättre? – LUU-projektet presenteras nästa vecka i Kristinestad* **Dynamiken bakom regionernas framtida utveckling behandlas på konferens i Seinäjoki*

Cit: ***”Vindkraften kommer att skapa utveckling och bli en tillväxtmotor på samma sätt som järnvägarna när dessa byggdes ut. Landsbygden har inte råd att avstå från den här investeringen.”***

Den svenska riksdagsledamoten Per Åsling som tror, med anledning av en dramatisk expansion för Sveriges vindkraft fram till år 2020, att vindkraftsutbyggnaden kan få mycket stora konsekvenser för glesbygden (Impuls 2/2010).

”Vi hävdar att en kommun som motsvarar pendlingsområdet är det första naturliga alternativet enligt ramlagen. Sedan handlar det om att skapa en kommun som klarar sig i konkurrensen med andra regioncentra.”

Riksdagsledamoten och Vasa stads fullmäktigeordförande Håkan Nordman om att kommunerna i Vasaregionen bedriver, som det är nu, intern konkurrens som kostar mera än det smakar (Finlands kommuntidning 2/2010).

”Vi (österbyborna i Oravais) har redan lämnat in en ansökan till finansministeriet om att bli överflyttade till Nykarleby. Nu kommer vi att kontakta ministeriet och anhängiggöra vår ansökan. Vi kommer att aktivera ansökan på ett aktivt sätt och göra påstötter.”

Österbyprofilen och landsbygdsutvecklaren Peter Backa med anledning av att kommunfullmäktige i Oravais sagt ja (10.3) till en kommunfusion med Vörå-Maxmo. Österbyborna folkomröstade nämligen (8.11.2009) för en anslutning till Nykarleby, ifall Oravais slår ihop sig med Vörå-Maxmo. Den primära orsaken handlar dock om en onaturlig delning av Pensala by, ena delen i Nykarleby och andra delen, Österby, i Oravais (Vasabladet 12.3).

EU:s NYA FÖRDRAG OCH STRATEGI BROMSAR UTVECKLINGEN MOT MER SJÄLVSTÄNDIGA REGIONER

Torbjörn Larsson, docent i statsvetenskap vid Stockholms universitet, har svårt att se att det nya Lissabonfördraget verkligen ger regionerna de ökade befogenheter som regionerna själva hävdar. Även forskaren Lisbeth Lindeborg, fil. dr. i politikvetenskap och bosatt i Marburg och verksam som journalist och författare, är oroad. Hon är skeptisk och tycker sig se klara tendenser inom EU för ökad åternationalisering, inte minst av de delar som hör hemma i regionalpolitiken. Enligt Lindeborg är det viktigt att inse att regionaliseringen inte bara handlar om att sätta nya gränspinnar i backen, utan snarare handlar det om en annan process, nämligen vilket mått av ansvar och ökad självständighet som regionerna får gentemot den statliga centralmakten. Den här utvecklingen innebär att regionernas förutsättningar ändras: regionerna blir inbördes mer beroende av varandra, samtidigt som relationen till staten byter karaktär, vilket får till följd att även staten måste se över sin roll och förändras. I den svenska debatten har man på många sätt kört fast, då man utgår från en regions geografiska storlek och folkmängd, vilket inte får bli utslagsgivande. En regions identitet, sammanhållningen inom en region och en gemensam framtidsvision har minst lika stor betydelse, framhäver Lindeborg och nämner den schweiziska regionen Jura – regionen har bara 75 000 invånare, men är sedan år 1978 en egen region efter att ha brutit sig ur fusionen med den större och rikare grannregionen Bern. Jura har en tydlig egen identitet och har hittat sin profil som landsbygdsregion, och klarar sig i dag på egen hand. Hur är det annars med de svenska regionerna, är de regioner? Larsson är tveksam till om de svenska regionerna över huvudtaget skall kallas för regioner med de begränsningar som de lever under. Fullfjädrade regioner förutsätter att de är direkt folkvalda, har en bred kompetens och slutligen en överordnad och övervakande funktion i förhållande till den lokala nivån. Så har man det inte i Sverige, utan bara två nivåer, staten och kommunerna. Larsson tror inte heller att Sverige kommer få starka regioner så länge regionerna ses som ett hot mot centrum. Den pedagogiska utmaningen ligger i att visa på att både regionerna och centrum blir vinnare. Men utvecklingen mot mer självständiga regioner riskerar nu genom EU:s nya politiska inriktning att kraftigt bromsas upp, menar således både Lindeborg och Larsson. När Larsson granskar Lissabonfördraget, så tycker han att det allra mesta handlar om en stärkt roll för de nationella parlamenten, och att EU skall arbeta mer för att stärka medborgarnas inflytande på sin politik. Lindeborg menar å sin sida att Barcarapporten, där ramarna för den framtida regionalpolitiken skulle målas ut, är klart förvaltningsorienterad. Där handlar det också mycket om förstärkta satsningar på de fattigaste regionerna med fara att politiska beslut alltmer går via staterna och inte via regionerna, och då försvagas regionerna. Lindeborg har även blivit mer skeptisk till EU. Det hon ser i dag är framväxten av ett distansierat maktcentrum, där medborgarnas möjligheter att påverka i praktiken krymper. Det är framförallt centraliseringen hon vänder sig emot, varav följer en harmonisering där utrymmet för olikheter och skilda lösningar snabbt krymper – en utveckling som kommit till under Barrosos ledning med kommunerna och regionerna som förlorare. Samtidigt menar Lindeborg, att det är just kommunerna och regionerna som borde vara medborgarnas stora hopp. Det är nämligen bara via dem som medborgarnas röst kan bli tillräckligt stark bland alla andra röststarka parter i det lobbytöta Bryssel. *Uppgifterna är från en artikel i Gränsbrytning – Nyheter om regioner och regional utveckling i Norden (4/2010), skriven av dess chefredaktör Per Holmström. Barcarapporten finns på EU-kommissionens hemsida som länk på adress http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/future/barca_en.htm.*

AVREGLERING AV CAP-STUDIE VISAR PÅ NÖDVÄNDIGHETEN MED EN STARK

JORDBRUKSPOLITIK

En avreglering av EU:s gemensamma jordbrukspolitik, CAP (Common Agricultural Policy), skulle medföra en stark intensifiering av jordbruket i vissa regioner i EU, medan produktionen i andra områden skulle bli olönsam och slås ut. Produktionsmängderna skulle knappast förändras, visar EU-studien *Scenar 2020-II*. För jordbruket i de mindre lönsamma områdena skulle en sådan här utveckling dock bli fatal – 40 procent av gårdarna i Östeuropa skulle slås ut och 25 procent av jordbruket i de gamla EU-15-länderna skulle förlora sin ekonomiska bärkraft. Enligt de europeiska jordbrukarnas takorganisationer Copa-Cogeca visar studien hur nödvändig en stark jordbrukspolitik är i EU, och bekräftar våra värsta farhågor, menar dess generalsekreterare Pekka Pesonen. Studien visar att en reducering av stöden skulle medföra en intensiverad markanvändning i de centrala produktionsområdena, medan situationen i randområdena vore den motsatta med olönsam produktion. Detta skulle också försämra miljön i de mindre konkurrenskraftiga regionerna, då åkrarna tas ur bruk. Resultatet vore en kraftig utslagning av antalet gårdar, från 11 miljoner år 2003 till endast 7 miljoner år 2020. Enligt Pesonen är ett strakt CAP med direkta gårdsstöd oundgänglig för framtiden, om Europa skall behålla sitt konkurrenskraftiga, uthålliga jordbruk, utan risk för att stora landarealer utarmas. *Uppgifterna är från tidningen Landsbygdens Folk (från 12.3).*

STORA SATSNINGAR SKALL FÖRBÄTTRA GLESBYGDSBORNAS STÄLLNING

Jord- och skogsbruksministeriets (JSM:s) arbetsgrupp föreslår stora satsningar för att förbättra den glesbefolkade landsbygdens ställning. Enligt arbetsgruppen, som överlämnade sin slutrapport 10.3 till jord- och skogsbruksminister Sirkka-Liisa Anttila, skall man göra skattetolkningarna klarare och ge fler incitament för glesbygdens invånare, vilka utgör över tio procent av landets befolkning (ca 600 000 människor). Arbetsgruppen har gjort upp en lista som innehåller ett 20-tal punkter med förslag till bl.a. incitament för föreningarnas verksamhet. Skatteförvaltningen borde ta fram kriterier, som hjälper att utvärdera glesbygdsföreningarnas allmännyttighet och näringsverksamhet. Arbetsgruppen vill även ändra inkomstskattelagstiftningen – så att de reseersättningar som uppkommer i samband med föreningarnas frivilliga arbete kunde höjas – samt föreslår att man tar fram en utredning, huruvida en arbetslös person som bor på glesbygden kan ha rätt till det jämkade arbetslöshetsskyddets skyddade belopp. Inom företagandet skall det även skapas nya incitament. Startpengsystemet borde också tillämpas på säsongföretag, liksom deltidsföretagande, och butiksbilverksamheten skall även beviljas bybutiksstöd om ägarföretaget är etablerat i bycentret. Arbetsgruppen vill se en ny form av landsbygdsföretag som betalar skatt enligt en fri periodisering och som kan göra avdrag för resor varje dag mellan etableringsplatsen och etableringskommunens centrum. Man vill ytterligare effektivisera spårtrafiken för att trygga tjänsterna och näringsverksamheten. För att sköta ärenden, föreslår gruppen s.k. skjutsgarantisystem. Man begär att Institutet för hälsa och välfärd tar fram en utredning om hälsoproblem hos landsbygdsinvånarna och möjligheterna att förebygga risker. Arbetsgruppen vill också ha en säker och omfattande akutsjukvård för att trygga tillgången till förstahjälp på landsbygden. För att få nytexaminerade att flytta till glesbefolkade kommuner, vill man införa ett extra ränteavdrag för studielån, eller direkta monetära incitament. Dessutom borde det även skapas fler arbetspraktikplatser. Arbetsgruppens förslag bygger på regeringsprogrammet och den landsbygdspolitiska redogörelsen. Statssekreterare Jouni Lind på JSM har fungerat som ordförande i gruppen, vilken består av företrädare för finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, statsrådets kansli, närings- och arbetsministeriet, inrikesministeriet och Finlands kommunförbund.

Uppgifterna är från ett av JSM:s pressmeddelanden (från 10.3) och finns på http://www.mmm.fi/sv/index/framsida/pressmeddelanden/100310_verotulkinnat_maaseutu_sv.html.

KAMPANJ STÄRKER BYARNA SOM FUNKTIONELLA REGIONENHETER

Till våren drar kampanjen *Voimistuvat kylät – Byar med livskraft* igång med en landsomfattande utbildnings- och informationskampanj om lokal utveckling. Slogans som valts för kampanjen är ”Landsbygdens försvarskurs”, ”Mera från närmare håll” och ”Hemma i byn”, vilka omfattar kampanjens centrala målsättning. Målet är att genom utbildning och samarbete med olika aktörer öka dialogen mellan byarna och kommunerna, samt deras samarbete sinsemellan, bl.a. i omorganiseringen av byarnas service. Projektet stärker byarna som mindre, funktionella regionenheter, samt förbättrar den landsbygdspolitiska beredskapen bland landsbygdsutvecklarna, kommunerna och landskapen. Genom kampanjen främjar man flera av linjedragningarna i statsrådets landsbygdspolitiska redogörelse, samt i det femte landsbygdspolitiska helhetsprogrammet. Kampanjens centrala utbildningsteman är att främja förhandlingsprocessen mellan kommunen och dess byar, kontrakteringen och dess genomförande (landsbygdsavtalsförfarandet), bl.a. i serviceproduktionen, sammanjämkningen av kommunens landsbygdsprogram och byaplanerna, församlingarnas roll i landsbygdens utveckling, samt att stärka konstruktionen av och innehållet i landsbygdspolitiken på landskapsnivå. En kommunikationsplan håller på att förberedas för kampanjen, där både en riksomfattande som en regional informationskampanj ingår: logo, Internetsidor och annat material. De första utbildningstillfällena ordnas i samarbete med de lokala aktörerna nu i maj-juni, medan en mer omfattande utbildningsrunda – totalt 55 utbildningstillfällen i varje Leader-område i Fastlandsfinland – inleds i höst och fortsätter ända till december 2012. Utbildningen genomförs som tillställningar, vilka sträcker sig över två dagar. Under åren 2011–2014 fortsätter kampanjen enligt kapaciteten på regional och lokal nivå. Med utbildningen och de slutsatser som kan dras på basen av den som grund, planeras fortsättningen på projektet på regional och lokal nivå. I fortsättningen ordnar de regionala och lokala aktörerna de nödvändiga planerings- och förhandlingstillfällena, där man behandlar ett djupare förhållande mellan kommunen och byarna, samt tidigare nämnda teman på lokal nivå. Byaverksamhet i Finland rf ger interaktionsstöd för att föra fram dessa teman i regionerna. Bakom kampanjen står Suomen Kylätoiminta (SYTY) – Byaverksamhet i Finland rf, Kommunförbundet, den evangelisk-lutherska och ortodoxa kyrkan med sina församlingar, landsbygdsnätverksenheten, Landsbygdens bildnings- och kulturförbund (MSL), Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) och dess temagrupp för kontraktering, byarnas aktörer på landskaps- och regional nivå, samt Leader-aktionsgrupperna och övriga lokala utvecklare. *Infot om kampanjen Voimistuvat kylät – Byar med livskraft finns som bilagor, på svenska och finska.*

ÖSTRA NYLANDS BYAR SÖKER *PROJEKTANSVARIG* FÖR BYAPLANERING

Östra Nylands Byar rf (ÖNB), som är en av Finlands 19 byasammanslutningar, befrämjar landsbygdens och byarnas goda liv på ett tio kommuners område. Kontoret är beläget i Liljendal, i den nya landsbygdsenheten för Lovisa stad. Under de senaste åren har man utvidgat verksamheten och påbörjar nu ett nytt Leader-finansierat projekt *Mångsidiga byaplaner* under tiden 1.4.2010-31.12.2011 (31.3.2012). Nu behöver man då en *Projektansvarig* som skall verkställa och ta helhetsansvaret för byaplaneringsprojektet. Av den sökande förutsätts aktiva grepp, initiativförmåga, möjlighet till flexibel arbetstid och bruk av egen bil, samt för uppgiften lämplig utbildning och tvåspråkighet. Projektplanen i sin helhet finns på webbadressen www.itukylat.fi. Ansökan med bilagor bör vara föreningen tillhanda senast 19.3 kl. 15.00 på adressen Östra Nylands Byar rf, Bäckasgränd 1A, 07880 Liljendal. Kuvertet märks med texten ”byaombudsman”. Förfrågningar besvaras av styrelseordföranden Esko Taanila på tel. 040 508 5784 eller av verksamhetsledare Mia Aitokari på tel. 040 550

4402. Närmare information kan även fås via e-posten info@itukylat.fi. Uppgifterna finns på ÖNB:s hemsida och hittas under adressen http://www.itukylat.fi/categories.asp?document_id=3107&cat_id=52.

LÄS ÄVEN DETTA

Publikation ser på den framtida markanvändningen i synen av den konstgjorda uppdelningen stad-land

Trots att städer och landsbygd inte existerar i två isolerade sammanhang, så har samhällsplaneringen och verksamheter, liksom stödsystem, förstärkt ett synsätt där man skiljer sammanhangen åt. I publikationen *Land Use Futures: Making the most of land in the 21st century* ("Framtida markanvändning: att göra det mesta möjliga av marken under 2000-talet") tar professorn Philip Lowe upp denna fråga och påpekar att bara vattenfrågan, livsmedelstillgången, utmaningar kring framtida boendeformer och energisäkerhetsfrågorna, alla utmanar denna konstgjorda uppdelning. Det är hög tid för företrädarna från båda sidor, landsbygdsförespråkare och storstadsivrare, att upptäcka vad den andra sidan har att erbjuda i form av utvecklingsmöjligheter. En av utmaningarna för att komma runt det existerande synsättet menar Lowe, är att börja arbeta mer tvärdisciplinärt. *Uppgifterna är från en artikel i Gränsbrytning – Nyheter om regioner och regional utveckling i Norden (4/2010), skriven av dess chefredaktör Per Holmström. Den engelskspråkiga projektrapporten finns med länkar under adressen <http://www.foresight.gov.uk/OurWork/ActiveProjects/LandUse/lufoutputs.asp>.*

Europeiska fiskerinätverksenheten Farnet besökte Kustaktionsgruppen

Under några dagar i februari besöktes Kustaktionsgruppen (KAG) för fisket i Österbotten/ Aktion Österbotten rf av journalisten Jean-Luc Janot från de Europeiska fiskerigruppernas nätverksenhet Farnet i Bryssel. I det senaste numret av den intressebevakande tidskriften Farnet Magazine belystes projekt från Danmark, och nu står alltså Finland i tur. KAG fick förtroende att presentera projekt från Finland. Under dessa dagar informerades Janot om KAG och Aktion Österbotten, världs naturarvet i Kvarken, fiskerinäringen i Österbotten m.m. Projektägare besöktes och det visades exempel på Leader-projekt och projekt finansierade via KAG. Janots önskemål var bl.a. att kunna se möjliga synergieffekter mellan Leader- och KAG:s projekt. Finland och Danmark har hunnit längst med att finansiera projekt med medel ur programmet för fiskegrupperna (FLAG Axis 4). Farnet Magazine, som utkommer med nästa nummer i vår, har ett utdelningsområde som täcker hela Europa. Hemsidorna för Farnet (på engelska) och KAG finns under adresserna www.farnet.eu/ respektive <http://kag.aktion.fi/start/kag/>.

Projektet Trivsamt by håller infotillfälle i Borgå

Landsbygdens utvecklingsförening SILMU rf håller infotillfälle 15.3 kl. 18 på huvudbiblioteket i Borgå, Prästgatan 20, för alla som är intresserade av samordningsprojektet *Viihtyisä kylä – Trivsamt by*. Projektet kommer att presenteras, liksom ansökningsförfarandet för underprojekten, tidtabeller m.m. Kvällen avslutas med diskussion och frågor. *Man kan läsa mer om projektet på utvecklingsföreningen SILMU:s hemsida under adressen <http://www.silmu.info/datafiles/userfiles/File/viihtyisa%20kyla/trivsamt%20by%20-%20bilagor%20till%20hemsidan.pdf>.*

Kan servicen för äldre bli bättre? – LUU-projektet presenteras nästa vecka i Kristinestad

Svenska studiecentralen presenterar i samarbete med staden Kristinestad projektet *LUU, Åtgärder för lokal serviceutvärdering och -utveckling*, 22.3 kl. 10.30-12.30 i Kristinestad på Kulturhuset Dux, Strandgatan 22. Vid ankomsten till tillfället får deltagarna publikationen

Service för äldre hemmaboende i byar – en handbok. Under tillfället kommer bl.a. projektledaren för LUU-projektet Carina Storhannus att tala under rubriken *Efterfrågad service för äldre i dag*, medan handbokens författare Per-Elof Boströms framställan har rubriceringen *Från omsorgsklient till servicekund*. Äldreomsorgschef Elisabeth Sjöberg tar upp *Utveckling av äldreomsorg i Kristinestad* i sin taltur. *Anmälan görs så fort som möjligt via webbadressen <http://www.kristinestad.fi/sv/document.aspx?docID=8190> eller på mobilnumrorna 040 832 9670 (Carina) respektive 040 708 8030 (Per-Elof).*

Dynamiken bakom regionernas framtida utveckling behandlas på konferens i Seinäjoki
Regional utvecklingspolitik behöver bli mera ”intelligent” än förut, för att åstadkomma en positiv utveckling i en komplex och sammanhängande värld. De här föreställningarna kräver nya akademiska insikter i den framtida dynamiken av regional utveckling. Nu bjuder universitetscentret i Seinäjoki, samt Ruralia-institutet vid Helsingfors universitet och samhällsvetenskapliga fakulteten vid Tammerfors universitet in till en öppen, engelskspråkig konferens, *NORSA 2010*, 21-23.6, där årets ämne handlar om den dynamik som ligger bakom regionernas framtida utveckling. Bakom konferensen står det nordiska forskarnätverket NORSA (The Nordic section of the Regional Studies Association). Man kommer bl.a. att ta upp följande teman: ledarskapet och förutsättningarna för att handla kollektivt, hur man utvecklar och stärker regionala innovationssystem, kulturers och kreativitetens plats i en region eller hur man utvecklar ett gott samspel mellan stad och land. Forskare och akademiker, men också andra intresserade, bjuds in att delta genom att skriva kortare forskningsarbeten (”papers”) som kan presenteras under dagarna, dock senast 22.3. *Info, program m.m. om konferensen finns (på engelska) under adressen <http://www.ucs.fi/NORSA/>.*

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska Temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
